

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-10672222
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

09 Ekim 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/13374
6K 171

MUĞLA MİLLETVEKİLİ
SAYIN GİZEM ÖZCAN'IN
TBMM 7/13374 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Muğla İli'nin Datça İlçesi'ne bağlı İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii'nde yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" mülga Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı tarafından "Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)" çerçevesinde yayımlanan "1990 Yılı Yatırım Programı" kapsamına alınmıştır. T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından, Yap-İşlet-Devret modeliyle ilk olarak 1998 yılında ihale edilmiştir. Datça Yat Limanı Projesi'ne ait 1/1000 ölçekli İmar Planı 31/05/2007 tarihinde onaylanmıştır.

31.05.2007 tarihinde onaylanan imar planında, proje alanı 126.154 m2 olarak belirlenmiştir. Yat yanaşma yeri ve bu sahayı dalga etkilerinden koruyacak yaklaşık 555 m boyunda bir adet taş dolgu dalgakıran ve 700 m boyunda iskele yapılması planlanmıştır. Limanın yat bağlama kapasitesi farklı boylarda 270 adet yata hizmet verecek şekilde belirlenmiştir. 2012 yılında kısmi yer tesliminden sonra itirazlar üzerine, 2013 yılında inşaat faaliyetleri durdurulmuştur.

2021 yılında başlatılan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde, 2007 yılındaki imar planında 126.154 m2 olan alan 192.864 m2'lik alana 270 olan yat bağlama kapasitesi 426'ya yükseltilmiştir. 11.01.2022 tarihinde 1. İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonucunda Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ile Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü görüşlerinin eksikliği ve projenin çevresel etkilerine ilişkin eksik değerlendirmelerin tamamlanması için ÇED süreci durdurulmuştur.

ÇED sürecinin durdurulması ve yapılan itirazlar neticesinde 2023 yılında projenin yat kapasitesi 426'dan 270 yata ve çekek yeri 120'den 80 yata geri çekilerek güncellenmiş, 30 Ocak 2024 tarihinde projeye, ÇED Olumlu Karar'ı verilmiştir. Proje'de, 270 yat kapasiteli bir yat limanından bahsedilmesine rağmen, gerçekte 550 yatlık bir proje (270 yat iskelelerde, 80 yat çekek yerinde, 100 yat mendirek iç yüzünde, 100 yat rıhtımda) söz konusudur.

Datça Yarımadası ; 22 Kasım 1990 tarih ve 20702 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22 Ekim 1990 tarih ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi" tespit ve ilan edilmiştir. Ne var ki proje sürecinin, Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) tanımına uygun olarak sahip olduğu biyolojik ve ekolojik özelliklerin bozulmadan devamlılığın sağlanması gereken bir bölgenin koruma şartlarına uygun hukuki ve bilimsel hassasiyetle yürütülmediği görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlar onaylanıp itiraz süreçleri tamamlanmadan gerek İmar Kanunu'nda gerekse Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde imar planı olarak nitelendirilmeyen Aydın-Muğla Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı'na dayandırılarak projeye Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu Kararı verilmesinin nedeni nedir? Bu karar Türkiye'nin Barcelona Sözleşmesiyle üstlendiği, korumayı geriye götürmeme taahhüdüne ilişkin Ek Protokole aykırı değil midir?

- 2- 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda çekek yeri yer almamaktadır. Datça'nın merkezinde Taşlık Koyu'nda, yatlar için tamir, bakım, imalathane anlamına gelen, bir nevi endüstri tesisi olan ve çevre etkileri bir tersaneden farklı olmayacak bir yat çekek yeri için neden özel bir planlamaya konu olmamıştır?
- 3- ÇED Olumlu Kararı'na konu Proje'de, 270 yat kapasiteli bir yat limanından bahsedilmesine rağmen, gerçekte 550 yatlık bir proje söz konusudur. Sadece bu yanıltıcı kapasite bilgisi bile ÇED Olumlu Kararı'nı yeniden değerlendirmeye yeterlidir. Bu konuda bir çalışma yapacak mısınız?
- 4- Proje Alanı içerisinde, şimdiye kadar yapılan kazılarda Helenistik zamandan kalma 3 adet Temelos anıt mezar da bulunan birinci derece arkeolojik sit alanı yer almaktadır. Proje'de arkeolojik sit alanı olan parsellerin, ÇED alanı dışında kaldığı belirtilmişse de etrafı tamamen yat limanı tesisleriyle çevrilmiş alanın inşaat alanı dışında kaldığını söylemek hukuka karşı hile niteliğinde değil midir? Muğla Kültür Varlıklarını Korumu Bölge Kurulu'nun projenin uygulanması konusunda açık ve net bir uygunluk görüşü var mıdır?
- 5- Ekosistem Değerlendirme Raporu'nda inşaat faaliyetleri sırasında canlıların üreme ve hibemasyon dönemlerine dikkat edilerek aralar verileceği yazsa da, iş planında buna dair hiçbir önleme ya da inşaat ara verme zamanına rastlanmamasının nedeni nedir?
- 6- 2012 yılındaki ilk yer teslimi sırasında başlayan inşaat sırasında Topan Ada yok edilmiştir. 20 dönüme yakın alan kazılmış, doldurulmuş, hafriyat yapılmış ve biyoçeşitlilik azaltılmıştır. 2023 yılında yapılan proje değişikliğinde, daha önce fazladan deniz dolgusu yapılan 10.740 m2'lik alandan dolgu malzemesinin kaldırılması, başka bir yerde yeniden 8.395 m2 alanda yeni dolgu yapılması planlanmaktadır. Bu dolgu transferinin yeni bir ekolojik yıkıma yol açmaması bilimsel olarak mümkün müdür?
- 7- Gerekli, dolgu malzemesinin temini, 72738 Ruhsat Numaralı Özberk İnş. Turz. Tic. Mad. ve San. Ltd. Şti. firmasına ait kalker ocağından yapılacaktır. Ancak bu ocakla ilgili dava süreci sürmektedir. Bu davanın neticesi beklenmeden, taş tedarikine ilişkin değerlendirme yapılması mümkün müdür?
- 8- Datça Yarımadası Akdeniz Foku'nun yaşam alanıdır. Akdeniz Foku özel bir alt türdür, toplamda 4 ülke karasularında yaşamaktadırlar ve türün toplam popülasyonundan sadece 600 birey kalmıştır. Akdeniz Fokları'nı korumaya yönelik herhangi bir çalışmanın olmaması ülkemizin uluslararası taahhütlerine aykırı değil midir?
- 9- Proje, Datça'da bulunan ve birinci derecede koruma altında olan deniz çayırlarının (*Posidonia oceanica*) geri döndürülemez biçimde zarar görmesine neden olacaktır. Bu konuda herhangi bir önlem alınmış mıdır?,
- 10- Planlanan projede, Taşlık Koyu'nun denizi görebileceği, denizle ilişkilenebileceği aralık sadece 130 metre kalmaktadır. Bu haliyle Taşlık Koyu'nun denize açılan ağzının %80'i kapatılmaktadır. Ülkemizin nadir mavi bayraklı denizlerinden olan ancak son yıllarda kirlilik yükü artmış olan Taşlık Koyu'nu koruyacak bir önlem alınmış mıdır?
- 11- Proje diri olan Datça Fay Hattı'na 6 km mesafededir ve son 30-35 yılda M=5,7 büyüklüğünde deprem yaşandığı belirtilmektedir. Olası bir depremde, deniz ekosistemini koruyacak ne gibi tedbirler alınmıştır? 2021 yılın sonbaharında inşaat ruhsatı almadan başlatılan geri hizmet bina inşasından önce herhangi bir zemin ve temel etüt çalışması yapılmış mıdır?

CEVAPLAR

- 1- Planlama alanı “Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi” içerisinde yer almaktadır. Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı’nın 31.05.2007 tarih ve 3172 sayılı yazısı ile planlanan Yat Limanı’na ait 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı onaylanmıştır. Konu ile ilgili olarak Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğü’nün uygun görüşleri Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci içerisinde alınmıştır.
- 2- Projeye konu faaliyet sahası içerisinde yat limanının bir parçası olan “Çekerek Yeri” de bulunmaktadır. Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı’nın 31.05.2007 tarih ve 3172 sayılı yazısı ile onaylanan Yat Limanı’na ait 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı çekerek yeri ile birlikte yat limanını içerdiğinden ve ÇED süreci içerisinde yat limanı ve çekerek yeri kümülatif olarak değerlendirilmiştir.
- 3- Datça Yat Limanı’nda planlanan revizyonların, 31.05.2007 tarihinde onaylanan 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı onama sınırları içerisinde kalacak şekilde gerçekleştirilmesine ve 270 olan yat bağlama kapasitesinin korunarak herhangi bir artışa gidilmemesine karar verilmiştir. Tesiste herhangi bir kapasite artışı gerçekleştirilmesi durumunda ÇED Yönetmeliği kapsamında yeniden değerlendirme yapılacaktır.
- 4- Proje alanı ve alandaki kültür varlıkları ile ilgili olarak koruma kullanma koşullarının belirlendiği Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün net ve uygun görüşleri verilmiştir.
- 5- Ekosistem Değerlendirme Raporu ile ilgili olarak raporun uygun olduğuna dair Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü ile Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün görüşleri alınmış olup, ÇED Raporu’nda verilen tüm taahhütler faaliyet sahibinin uhdesinde olup, izleme çalışmaları sonuçlarında taahhütlere uyulmaması halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu ve mer’i mevzuat uyarınca gerekli işlemler yapılacaktır.
- 6,10- ÇED süreci boyunca faaliyetin olası tüm çevresel etkileri ilgili Yönetmelikleri kapsamında değerlendirilmiş potansiyel koruma metotları ve önlemler belirlenmiştir. Bu kapsamda ilgili kurumların kendi kurum mevzuatları uyarınca uygun görüş vermelerine müteakip proje ile ilgili olarak ÇED Olumlu Kararı tesis edilmiştir.
- 7- Soru önermesine konu proje Datça Yat Limanı Projesi’dir. Proje kapsamında malzeme tedariki ÇED Yönetmeliği kapsamında izinleri alınmış herhangi bir ocaktan yapılabilir. Taşıma güzergahının değişmesi durumunda güzergah boyunca yeni değerlendirme yapılması ilgili Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nden talep edilecektir.
- 8,9- Proje Sahası için Ekosistem Değerlendirme Raporu hazırlanmış Akdeniz Foku Üreme Alanı ve Posidonia Çayırıları’nın Korunması ile ilgili tedbirler belirlenmiş olup faaliyet sahibi tüm tedbirlere uymakla mükelleftir.
- 11- Olası depremler ile ilgili olarak alınacak önlemler ve koruma tedbirleri belirlenmiş olup, konu ile ilgili olarak Muğla Valiliği İl Afet Acil Durum Müdürlüğü’nün uygun görüşleri bulunmaktadır.